

KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VIII

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymogów zapisanych w kryteriach na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który opanował w niewielkim stopniu wiadomości i umiejętności zapisane w podstawie programowej dla klasy VIII.

SŁUCHANIE

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela
- mówi na temat treści wysłuchanego utworu
- rozumie polecenia

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- czyta teksty współczesne i dawne
- odczytuje teksty na poziomie dosłownym
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje
- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi
- ostrzega różne motywy postępowania bohaterów
- odczytuje sens utworu
- czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego
- odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu
- zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi
- rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze
- zna cechy pieśni, hymnu, fraszki, trenu
- wymienia elementy świata przedstawionego w utworze
- rozróżnia typy narracji
- zna cechy gatunkowe tekstów epickich
- zna cechy gatunkowe bajki
- odróżnia dramat od innych rodzajów literackich
- wyszukuje informacje w słownikach i encyklopediach
- wyszukuje informacje w spisie treści, indeksie, przypisach
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym
- dostrzega symbole występujące w malarstwie
- zna terminy związane z teatrem i filmem
- wie, co to jest rym

MÓWIENIE

- wypowiada się na podany temat
- unika błędów językowych
- podejmuje próby uczestniczenia w dyskusji
- opowiada treść utworu
- streszcza prosty tekst popularnonaukowy
- wygłasza z pamięci tekst literacki

PISANIE

- pisze na temat
- stara się zachować poprawność językową, ortograficzną, interpunkcyjną tekstu
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi
- pisze opowiadania, list, kartkę z pamiętnika, dziennika, zaproszenie, ogłoszenie, opis, streszczenie, podejmuje próbę pisania CV, życiorysu, rozprawki, podania, przemówienia
- opisuje elementy dzieła malarskiego
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji

NAUKA O JĘZYKU

Stosuje wiedzę językową w zakresie:

- fonetyki (zna różnicę między głosem a literą, rozróżnia podział głosek, wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych),
- słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym jest podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów, rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym, a bliskoznacznym , zna zróżnicowanie słownictwa, rozróżnia słownictwo ogólnonarodowe i o ograniczonym zasięgu, nazwy osobowe i miejscowe, wie ,czym są skróty i skrótowce, zna pojęcia treść i zakres znaczeniowy wyrazu),
- fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy, zna podstawowe zasady ortograficzne, wie ,co to jest błąd językowy, stara się poprawnie używać części mowy, próbuje poprawnie odmieniać nazwy miejscowe, osobowe),
- składni (rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, ma świadomość logicznej budowy zdania pojedynczego, z pomocą nauczyciela dokonuje rozbioru logicznego, zna części zdania, rozróżnia zdania złożone współrzędnie, podrzędnie, wielokrotnie złożone, wie czym jest mowa zależna niezależna, na łatwych przykładach przy wsparciu nauczyciela dokonuje przekształceń)

Zna pojęcia: archaizm, neologizm, homonim, antonim, wyraz bliskoznaczny, błąd językowy

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania zapisane w kryteriach na ocenę dopuszczającą oraz:

ŚLUCHANIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
- żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela
- nazywa motywy postępowania bohaterów
- identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki
- rozumie pojęci realizm i fantastyka
- rozróżnia cechy gatunkowe epiki
- zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki, ballady, podaje przykłady utworów
- rozpoznaje układy rymów
- wskazuje porównanie homeryckie
- zna cechy dramatu jako gatunku literackiego, rozpoznaje czytany utwór jako komedię, dramat
- odróżnia teksty publicystyczne od innych tekstów
- rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie
- identyfikuje symbole w malarstwie
- wskazuje elementy komizmu i tragizmu w dziele literackim

MÓWIENIE

- wypowiadając się ,wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie swego stanowiska
- dba o poprawność językową i stylistyczną
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi
- stosuje zasady etyki językowej i etyki mowy
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację
- wygłasza z pamięci tekst literacki i stosuje się do zasad interpunkcji, intonacji zdaniowej

PISANIE

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi
- stosuje akapity
- uzasadnia swoje zdanie
- redaguje rozprawkę, przemówienie podanie, CV, życiorys
- w opowiadaniu stosuje dialog
- zna słownictwo oceniające i wyrazy modalne precyzujące stosunek piszącego

NAUKA O JĘZYKU

Stosuje wiedzę językową w zakresie:

- fonetyki (zna funkcje głoski i, wskazuje zjawiska fonetyczne)
- słowotwórstwa i słownictwa: (rozpoznaje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo, wskazuje podstawowe kategorie słowotwórcze, odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych, stara się prawidłowo zapisywać przedrostki zakończone spółgłoską dźwięczną, rozpoznaje zróżnicowanie słownictwa, w tym słownictwo ogólnonarodowe i o ograniczonym zasięgu, wskazuje zapożyczenia, rozróżnia skróty i skrótowce, wie, co to są nazwy miejscowe, osobowe, nazwy mieszkańców, próbuje wskazywać ich rodzaje)
- fleksji (stara się używać poprawnie części mowy, łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą spójników, stosuje właściwą interpunkcję, podejmuje próby odmiany nazw miejscowych, osobowych, mieszkańców)
- składni (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania, zna typy zdań złożonych, stara się stosować do zasad interpunkcji, na łatwych przykładach dokonuje przekształceń mowy zależnej i niezależnej)

Zna sposoby wzbogacania własnego słownictwa

Rozpoznaje w tekście wulgaryzmy, słownictwo o ograniczonym zasięgu, dostrzega przydatność zapożyczeń, eufemizmów

Stara się rozróżniać błędy językowe

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela
- słuch utworów literackich i dostrzega środki artystycznego wyrazu
- selekcjonuje informacje z wysłuchanego tekstu
- analizuje i rozpoznaje intencje nadawcy

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym
- określa funkcję przeczytanego tekstu
- wyjaśnia tytuł utworu
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych
- dostrzega perswazję i wartościowanie w czytanim tekście
- określa funkcję środków artystycznych, takich jak przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, pytanie retoryczne
- samodzielnie wyodrębnia i omawia obrazy poetyckie w utworze
- rozpoznaje i wskazuje cechy gatunkowe pieśni, hymnu, fraszki, trenu
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze
- posługuje się terminami: realizm i fantastyka, adaptacja filmowa i adaptacja teatralna
- uzasadnia przynależność gatunkową powieści, noweli, opowiadania, epepei
- rozpoznaje i wskazuje cechy gatunkowe pieśni, hymnu, trenu, fraszki
- wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich
- posługuje się terminami związanymi z dramatem jako rodzajem literackim
- wyszukuje potrzebnych informacji z encyklopedii i słowników np. wyrazów obcych
- wybiera niezbędne informacje ze spisu treści, indeksu, przypisów
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach m.in. popularnonaukowych
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej
- analizuje treść symbolu występującego w malarstwie
- określa funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej

- określa rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu lub przedstawienia teatralnego
- wyjaśnia związki między dziełem literackim a plastycznym
- próbuje omówić elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim

MÓWIENIE

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej
- stara się mówić logicznie i spójnie
- wyraźnie i poprawnie wymawia wyrazy, akcentuje wyrazy i zdania
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów
- dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia
- aktywnie uczestniczy w dyskusji
- opowiada treść utworu
- charakteryzuje postać fikcyjną
- opisuje uczucia własne i bohaterów literackich
- wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej

PISANIE

- pisze wypowiedź logiczną i spójną o trójdzielnej kompozycji, starając się zachować zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej
- uzasadnia własne zdanie za pomocą odpowiednich argumentów
- redaguje rozprawkę, opis, opowiadanie, charakterystykę, kartkę z pamiętnika, recenzję, sprawozdanie, notatkę w postaci tekstu ciągłego, tabeli, wykresu, planu, pisma użytkowe, przemówienie
- próbuje przekształcić tekst epicki w scenopis filmowy

NAUKA O JĘZYKU

Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

- fonetyki (omawia proces powstawania głosek, różnicę między głoską a literą, dostrzega funkcję głoski i, rozróżnia głoski, dostrzega związek cech artykulacyjnych głoski ze znaczeniem wyrazu, zna mechanizm powstawania zjawisk fonetycznych, stara się poprawnie zapisywać wyrazy z głoskami nosowymi i z upodobnieniem pod względem dźwięczności)
- słowotwórstwa i słownictwa (porównuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo,
- wskazuje podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń, tworzy rodzinę wyrazów, posługuje się wyrazami bliskoznacznymi w celu uniknięcia powtórzeń w tekście, prawidłowo zapisuje przedrostki zakończone w pisowni głoską dźwięczną, zna typy skrótów i skrótowców rozróżnia rodzaje nazw osobowych, miejscowych, mieszkańców, dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozróżnia słownictwo o ograniczonym zasięgu, zna różnicę między zapożyczeniami, a wyrazami rodzimymi, wskazuje nazwy miejscowe, osobowe, mieszkańców stara się podać ich typy, rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu)
- fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy, prawidłowo używa czasowników wziąć, iść, umieć, rozumieć, lubić, poprawnie używa wszystkich części mowy, stosuje zaimki w celu uniknięcia powtórzeń, stara się poprawnie zapisywać partykułę nie i by z różnymi częściami mowy, używa poprawnych form imion, nazwisk, nazw miejscowych, mieszkańców)
- składni (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania, rozróżnia rodzaje zdań złożonych współrzędnie, podrzędnie, wielokrotnie złożonych, poprawnie stosuje interpunkcję, poprawnie przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie)
- rozumie w tekście obecność wyrażen gwarowych, archaizmów, neologizmów, eufemizmów, stara się poprawnie wskazać błąd językowy

Wskazuje sposoby wzbogacania słownictwa.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów oraz nauczyciela jako aktywny uczestnik dyskusji, zwłaszcza w czasie pracy w grupie
- słucha nagrań utworów literackich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu
- wykorzystuje informacje wybrane z tekstu
- interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, także organizację rytmiczną utworu literackiego
- próbuje interpretować głosowo czytany tekst
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym
- wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę
- na podstawie wybranych utworów omawia cechy liryki jako rodzaju literackiego
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii
- na wybranych przykładach analizuje cechy gatunkowe utworów lirycznych i epickich wskazanych w podstawie programowej
- analizuje zależności między elementami konstrukcyjnymi świata przedstawionego w utworze
- korzysta z encyklopedii i słowników np. antonimów
- posługuje się informacją wyszukaną w różnych tekstach, a zwłaszcza popularnonaukowych
- próbuje interpretować językowe i pozajęzykowe środki perswazji w różnego typu reklamach
- interpretuje symbole występujące w malarstwie, grafice
- analizuje funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej
- porównuje dzieło literackie i plastyczne, dostrzega i analizuje związki między nimi
- analizuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim

MÓWIENIE

- podejmuje temat w wypowiedziach logicznych, spójnych, uporządkowanych i poprawnych pod względem językowym oraz stylistycznym
- wykazuje się wyraźną i poprawną wymową, przestrzega zasad poprawnego akcentowania wyrazów i zdań
- udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych logiczny wywód
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji
- posługuje się bogatym słownictwem
- ocenia postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych
- próbuje interpretować głosowo tekst m. in. Przez prawidłowe stosowanie przerzutni

PISANIE

- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi m.in. rozprawkę, przemówienie
- w sposób twórczy przekształca tekst, skraca, streszcza, parafrazuje

NAUKA O JĘZYKU

Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

- fonetyki (omawia proces powstawania głosek, rolę narządów mowy, rozróżnia głoski, wyjaśnia mechanizm powstawania upodobnień pod względem dźwięczności, uproszczeń grup spółgłoskowych, prawidłowo zapisuje wyrazy z głoską nosową i upodobnieniem pod względem dźwięczności)
- słowotwórstwa i słownictwa (omawia zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe, o granicznym zasięgu np. kolokwializmy, rozumie funkcje zapożyczeń, rozpoznaje nazwy miejscowe ich rodzaje, nazwiska, nazwy mieszkańców, omawia poprawnie treść i zakres znaczeniowy wyrazu, poprawnie posługuje się kategoriami z zakresu słowotwórstwa)
- fleksji (klasyfikuje części mowy, prawidłowo używa ich form, świadomie stosuje dla wzbogacenia tekstu, prawidłowo zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe, prawidłowo używa spójników i stosuje się do zasad interpunkcji, poprawnie odmienia nazwy miejscowe, osobowe, nazwy mieszkańców)
- składni (samodzielnie dokonuje analizy logicznej i gramatycznej zdania, posługuje się różnego rodzaju typami zdań złożonych i wielokrotnie złożonych, stosuje poprawną interpunkcję, dokonuje poprawnie przekształceń mowy zależnej i niezależnej)

Objasnia sposoby wzbogacania słownictwa

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania zapisane w kryteriach na ocenę bardzo dobrą oraz:

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych
- odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji
- analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta różne teksty, zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w podstawie programowej na poziomie dosłownym, przenośnym, symbolicznym
- samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji
- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego
- krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu systemu moralnego i etycznego

MÓWIENIE

- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji
- aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko, przedstawia wnioski
- interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst
- cechuje go erudycja polonistyczna

PISANIE

- pisze wypowiedzi ciekawe pod względem sposobu ujęcia tematu, w których wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję, poprawność ortograficzną i interpunkcyjną

- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem, redaguje dłuższe formy wypowiedzi wskazane w podstawie programowej
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej

NAUKA O JĘZYKU

Świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych w podstawie programowej z fonetyki, słowotwórstwa, słownictwa, fleksji, składni oraz wiedzy o języku jako tworze społecznym. Samodzielnie poszerza swoją wiedzę. Doskonale zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne, stosuje je w praktyce.

SPOSODY I FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. W ciągu półrocza uczniowie otrzymują minimum 20 – 22 oceny cząstkowe (są to także oceny z prac pisemnych).
2. Sprawdziany będą obejmować wiadomości i umiejętności z danego działu lub znacznej części materiału, zapowiadane będą z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, podany zostanie zakres wiedzy i umiejętności, który uczeń powinien opanować. Planowana ilość sprawdzianów w półroczu to 3-6.
3. Kartkówki będą sprawdzały wiedzę z trzech ostatnich lekcji, czas ich trwania nie przekracza 15 minut. Ta forma sprawdzania wiedzy nie musi być zapowiadana. Planowana jest liczba kartkówek w półroczu: 5-12 zależnie od potrzeb.
4. Ocenę niedostateczną ze sprawdzianu, pracy klasowej, testu, kartkówki, uczeń poprawia na swoją prośbę, w terminie ustalonym z nauczycielem /do 14 dni od wystawienia oceny/.
5. Wszystkie prace pisemne są do wglądu u nauczyciela do końca roku szkolnego.
6. Po dłuższej nieobecności (trwającej co najmniej tydzień) uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji i nie zostaje to odnotowane w dzienniku. Z nauczycielem ustala termin nadrobienia zaległości.
7. Zeszyt przedmiotowy powinien być estetyczny i prowadzony starannie.
8. Opuszczenie 50% lekcji skutkuje nieklasyfikowaniem z przedmiotu. Przeprowadza się egzamin klasyfikacyjny.
9. W ocenianiu uczniów posiadających opinię, brane są pod uwagę zalecenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
10. W toku zajęć lekcyjnych uczeń powinien pracować z tekstem, wykonywać polecenia nauczyciela, przestrzegać dyscypliny, nie przeszkadzać innym, odznaczać się kulturą osobistą.

Barbara Cyganik,
Elżbieta Kiepura